

СКОРОТЕЦА.

(*Courier.*)

Число 16.

Четвртакъ. 25 Фебруара 1843.

Год. II.

САЊЪ ГРЉИЧИНЪ.

Ни е л' другъ мой померио пута?
Ил' се другой приволео любви?
Ил' е' уморенъ где са душомъ бори?
Те га не ма целогъ белогъ данка!
Тебе Пане! у прилици молимъ,
Заповеди скитлиноме еку,
Нек' е' одъ бора до тополе скита,
Одъ цариѣа до славуя мити:
Да л' где мога умотрише друга,
Кои с' рано трже са седалца;
Безъ полюбца остави ме тужну,
Што е досадъ роду непознато:
Онъ предвари ласту цвркуталку
И таларногъ капса саперника;
Две птичице, коѣ зору буде.

Све се друге садъ са чудомъ боре
Што ограну и веѣъ заѣе сунце;
Изъ округа трешке нице начу,
На плавомъ се своду месецъ пупчи,
Жижакъ трну, више веѣъ не трешке,
И у граду преста вчат' звоице,
Кое свое таласастымъ гласомъ
Приземљице у покою люлька, —
Кадъ и поздний граѣанинъ почива
Окромъ мене, коѣ цагла венемъ
У невреме кадъ болаво птиче
Ко сироче по отцу и майки
Ислабљивымъ гласомъ нечи вчи,
Еръ му кобаць четир' мила зрица,
Кои вежу наймилиа срдца —
Одкудъ радостъ са жалощу бие —
Безъ одолька укнну са света? —
Кадъ све мое среѣне горске друге
Свака узъ свогъ на седалцу друга

У размилю развѣжене с' вью,
И кадъ звѣзде сѣине обасну се,
Бао шишке по плавини неба,
Самогъ тужногъ изъ тамнице креѣу;
Тадъ я тужна у надежди гвѣнлимъ
И изгледамъ, очекуемъ друга
Изъ горнице и зелена луга. —
Како ми се садъ сва среѣна руга,
Да с' немогу тужна манут' дуга!! —
Месецъ сѣя, ветриѣъ млакии пирн
И износи изъ града одлаице,
И кевкаиѣъ безсананы кера
Таласачомъ пругомъ доумѣномъ
До среѣне точке - соединяке (focis),
Изъ коѣ се разномъ струиомъ ров,
Темеляча све имъ више яча,
Ко кодъ зрака яркого сунашца
Што с' одъ точке далъ удалява,
Па с' по зрачној околини ров,
Немир-мысль срдце гове гон. —

(продуженіе слѣдуе)

ПУТОВАЊЪ СРЕЗНѢВСКОГО ПО СЛАВЕНСКИМЪ ЗЕМЛЯМА.

I. Ческа и Моравска.

(продуженіе.)

Измеѣу новин и млаѣи списателя
прво место заузима Тилъ, кои е у служ-
би државной кодъ войничке канцелла-
риѣ писаръ, у позорншту актеръ, а кодъ
куѣ сачинитель и преводитель драма-
тичны дѣла, новела, и новина учредникъ,
и зсѣгъ свое прама нареднесети любви

збогъ свога начина писаня и преповеданя заслужуе общте почитаніе одъ ческе публике. Одъ нѣга као и одъ свою други съ пуномъ любовлю примлѣнъ и одма у моимъ пословима подпомогнутъ, учио самъ у Прагу подъ управлѣнъ Челаковскогъ старый и новый ческій языкъ; а Ханковомъ управомъ опетъ упознао самъ скровишта и драгоценности ческогъ музеума. Я не мамъ речій, съ коима бы обоици довольно захвалити могао; а и Господину Шафарикку обвезанъ самъ за многе добре савете, кои су се на планъ путованя мога односили. — Преко четиръ месеца останемъ у Прагу, докъ ни самъ чески толико научио, да бы се съ людма обходити могао, и докъ се време ни е лепо указало, да пешке путь мой предуземъ.

Мой првый задатакъ быо е тай, да оне стране Ческе државе проѣмъ и посетимъ, у коима су Чесси чистоту языка и обычая свои сачували, и где се споменици прошлости ил' у земљи, ил' на земљи налазе. Ово самъ држао, да е у толико нуждніе, што у пркосъ мало развіваюћой се литератури у нашемъ времену одъ владаюће управе међу писателъима никаква особита дѣла и раднѣ у призренію народности очекивати не можемо; изузимаюћи нѣи врло мало: сви су съ книжевномъ ученошћу, или съ туђомъ литературомъ заузети. А старанѣ за народность не само да на очигледъ слаби, него е скоро свима, као нека мимогредна стварь и тако рећи излишна играчка. Послованя, као што су Сахарова, Даала, Снегирева, Войцicka, Карацића, Колара и. т. д. у Ческой се само могу одъ Челаковскогъ очекивати. И самогъ одабраногъ сабора народны песама до данасъ Чесси не маю. Саборъ одъ Ритерсберга безъ свакогъ е реда и критике, а одъ Челаковскогъ, кои одну свезку свеобщегъ сабора сла-

венски песама сачинява, не може по плану дѣла савршенъ быти. На свакой е начинъ Камаритъ добаръ саборъ народны песама на светъ издао, но овай само духовне песме садржава. Еданъ одъ млады пражки списателя новый саборъ народны песама преправля за печатанѣ, но у колико я знамъ, овай не ће богатъ быти. Нужно условіе, да се народне песме само са етнографичнымъ, топографичкимъ и историчкимъ изяснѣнїемъ издати могу, са свимъ е пренебрегнуто. Одъ сабора пословица, ков такођеръ само са изяснѣнїемъ издати валя, ни еданъ се не налази, осимъ некогъ старогъ, кои е у словарима сачуванъ. На саборъ гаталица, сказкій, суверны мнѣнїя као и на описаніе обычая, нико ни е мыслию, и оно мало, што се издаде, разсуто стои по раличнымъ журналама и новинама. Овакомъ недостатку у призренію народности у толико се више чудити морамо, што су опыти неки, као Челаковскогъ, Лангера, Тила, Рубеса у духу народномъ писани славну последицу имали.

(продуженіе слѣдуе.)

ДОБРА СВЕТОВАЊА.

Истинитый догађай нашегъ времена.

(продуженіе)

Садъ му текъ свакояке мысли у главу дођоше: часъ му прво светованѣ Милордова на память падаше и несрећный случай, кои се юче са нѣговымъ сапутницима догодіо; часъ опетъ размышляваше онъ о другомъ савету, премда у памети своіой предвидити и постићи ни е могао, каква се отудъ опасность родити може. После краткогъ времена говоръ и жуборенѣ у кући сасвимъ престаде и у соби се свећа угаси, а мало затимъ и светлостъ у куйни сасвимъ престаде. Отудъ е нашъ Коноръ заключити могао, да су већъ сви у кући ле-

гли да спаваю. Нѣму садъ жао бѣше, што в гладанъ одъ вечере отишао: „Ей! помысли у себи, много бы самъ я па-метнѣ učinio, да самъ остао, садъ бы ситъ веселомъ душомъ почивати, мирно и спокойно санъ боравити могао!“

Садъ онъ чув неко ходанъ, тргне се замышлѣнъ: Коняникъ вданъ управо къ нѣму иде; стане кодъ став, сиѣе съ коня и веже га уларомъ. Скине онда япунце са себе и баѣи преко коня: садъ иза пояса пиштоль извади, и зашпе. Коноръ савъ претрне. При овомъ позорю стегне се тако, да дисати ни в могао. Крвѣ в у нѣму одъ ужаса оладнѣла. Но опетъ на среѣу нѣгову измеѣу овогъ страшила и нѣга стаяше конь. — Садъ непознатый съ пиштольмъ напредъ поѣе. Коноръ мало одане, лагано подигне се изъ сена и завири за овымъ: Кудъ ѣе? и шта ѣе да чини? Овай на прозоръ тио лупне . . . свеѣа се унутра указа, одкудъ в онъ лако заключити могао, да овай, ако в разбойникъ, мора съ некимъ унутра у споразумѣнѣио быти. Коноръ се усуди лагано ближе допузити тако, да в цео разговоръ измеѣу коняника и вдне на прозору стовѣе младе жене чути могао.

„Еси л' ты Маріо?“

„Я самъ . . . Башъ си врло удесну прилику улучіо Діонисіе.“

„Еси л' ты све Маріо преправила?“

„Я самъ одъ мов стране готова; — ништа намъ дакле садъ не остае, него да старца уклонимо са овога света, пакъ нѣгово добро после у миру да уживамо.“ Но еси л' ты Маріо уредила, да на когъ другогъ кривица падне, тако да се на насъ ни посумняти не може.

„То в све нареѣено! Башъ су вечерасъ овамо неки путници дошли да преноѣе. Найлакше ѣе дакле быти ову целу кривицу на ны баѣити.“

„Пуштай ме садъ Маріо унутра.“

Овде се тайный разговоръ сврши.

Коняникъ вратима поѣе, нѣму отворено буде и онъ оде унутра. . . . Представимо себи садъ Коноровъ ужасъ. Онъ хтеде у помоѣе викати и све у куѣи будити; али в срдцемъ ужасъ обвладао. „Ха!“ помысли у себи „та я ѣу овогъ убицу ма каквымъ начиномъ упамтити.“

Шта в чиніо Коноръ? Онъ свой ножъ узме и одреже одъ япунцета, ков в преко коня висило едно парче са онаковогъ места, гди се лако опазити ни в могло, пакъ онда на узди три рупе направи, ков су сасвимъ не приметне быле, затымъ ножъ свой у руци држеѣи излети Коноръ изъ став свое и непрестано у страу трчеѣи, наѣе и свой правый путь. — Кадъ в веѣъ близу овогъ милогъ роѣеня места дашао, нову в снагу у себи осетіо, и предъ само вече около шестогъ часа съ найвеѣомъ радошѣу угледа онъ и низкій кровъ куѣе свое. Супруга нѣгова седила в на прагу, и очи свое управо на нѣга обратила, као да іой в неко долазакъ мужевлѣвъ предвозвестіо. Она! одма децу свою викне и сви скупа долете радостномъ отпу насусреть, излюбе се и изгрле пакъ одъ превелике радости веѣъ и до суза доѣе. Но кадъ имъ онъ напоследку приповедати поче, како се онъ са своимъ Господаромъ намиріо, и како в съ празнымъ цепомъ куѣи дошао, онда сви као окаменѣни викомъ поникоше и у прну землю погледаше; но Коноръ да бы имъ мало срдце разведріо, извади погачу изъ овогъ цѣпа и пружи своіой жени, за знакъ, да опетъ при свемъ томъ Улисесъ новый ни вна свою Пенелопу сасвимъ башъ забора-віо. Она разсече погачу, но у овомъ истомъ тренутзу сви се упропасте, кадъ на вданпутъ завіены 80 златны дуката наѣу съ писмомъ овогъ садржая: „Добрый мой Коноре! Познавѣѣи твоѣ добро и незлобиво срдце, ни самъ се у-

судію новце ти у руке предати, него самъ найвише зато съ тобомъ тако поступио, да те съ монимъ светованѣмъ, ако ти се какавъ на путу несреѣанъ случаи догоди, избавимъ. — Ево ти юшѣ и третій советъ даемъ.

(конаць слѣдуе)

В Ъ С Т И.

Пешта. Овде намъ се одъ неколко дана бави у кругу нашемъ радо виѣный гостъ Высокоблагор. Г. Авсустинъ Ковачъ, у вармеји Арадской првый Виццшпанъ, кои намъ е у призненію Текелиногъ наслѣдія много добра учиніо, и съ тымъ Матицу Србску только обвезао, да су нѣни овдашњи Членови заедно съ питомцима велехвалномъ Господину Виццшпану подворенѣ учинили, и съ три слова, коя су Благор. Г. Павле Трифунаць, Пречест. Г. Юванъ Витковнѣ, Будимскій протопресвитеръ, и Высокоуч. Г. Алексіе Радованѣ, Текелинъ Питомаць, говорили, благодарность и признательность свою показали. Све ово только е нашегъ милогъ госта побудило, да е онъ предъ свима явно исповедію, да ни е только заслужіо и да га е ова неочекивана почестъ, кою му е Матица Србска указала, только обвезала, да ће онъ у будуће свакимъ могућнимъ значима свою благонаклонность и приврженость трудити се показати. Овомъ е приликомъ онъ заведеніе Текелино и све у нѣму наодеће се питомце посетіо.

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

Мехмедъ Али намерава да Истмусъ одъ Суеца до Пелузіе просече. Ова непосредствена свеза између црвеногъ и средиземногъ мора быће за трговину, међу Европомъ, Индіомъ и Хинномъ одъ превелике важности, и онда ће Мехмедъ Али виновникъ новогъ Босфора быти, кои ће Тракійскій у многомъ превознѣи. Ако се ово у дѣйство приведе, то ћеду се онда редко путешествія око прибрежія „добре на де жре“ правити; ер-

бо ће се овимъ путемъ изъ Европе у Индію много пре-у полу скоро времена-допловити моћи.

СМЕСИЦЕ.

У Финландіи на сваку стотину людій 14, у Англеской 10, у Французской 7, у Денемарку и Немачкой 5, у Руссіи такођеръ 5 на сваку стотину бров се просіяка.

Хуморстичкій кроячъ Хоеръ у Лайпцигу евако свой занатъ объявлюе: Загонетка е створеня рѣшена! Створитель е све животнѣи на овомъ свету оденуо, и птице подъ ведрымъ небомъ и рибе у води: само е човека створію гологъ нагогъ. А зашто? Да и сироти кроячи штогодъ заслуже. Сви дакле амо поспѣшите, и добыћете лены, по найновиѣмъ вкусу скроены хальна! по врло малу цену — тако, да се самъ чудити морамъ, како тако еѣтнно скупочене ствари дати могу!

Ценаране 24. Фебр. на Пешт. пјаци
Пешт. меровъ, грош. б. вр.

	вайб.	сред.	лош.
Чисто жито	140	140	135
Наполица	110	110	—
Ражъ	90	90	86
Єчамъ	74	74	70
Зобъ	60	60	56
Кукурузъ	84	84	80

3) О Г Л А С И Т Е Л Ъ.

Василій Козма.

Терпковъ на слѣдникъ являюћи почитаемомъ публикуму да одъ месеца Септ. 1842 на роглю Барона Синне куће кодъ театера у великой љупрійской улицы (Große Bruckgasse) са найболъ сортиратымъ папиромъ тргуе, учтиво препоручуе свою у маломъ и великомъ трговину.

У Пешти месеца Фебр. 1843.

Издаватель Димитрій Ювановнѣ. (Bastei Gasse Nr. 349)

У ПЕШТИ словима Баймеловымъ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS